

Temanotat

Afghanistan: Rekruttering til Taliban

© Landinfo 2017

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

E-post: landinfo@landinfo.no

www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentingsreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivaretatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

SUMMARY

Taliban continues to be a primarily Pashtun movement. However, recruitment of non-Pashtuns has increased during the last decade.

The conflict pattern in Afghanistan has changed since the transition in 2014, and Taliban has since maintained focus on establishing a more professional military organisation. This has consequences for recruitment, both in respect to the profile of those who are recruited, and in regards the training of recruits. Religion and the idea of jihad continues to play an important role in recruitment, and so do economic circumstances. The cultural and socioeconomic environment impose restrictions on most Afghans, of which many have no other choice than to join the Taliban.

Cases of forced recruitment have been documented, but are exceptional. Recruitment to Taliban is not characterized by coercion, threats and violence.

SAMMENDRAG

Fortsatt er Taliban hovedsakelig en pashtunsk bevegelse. Rekruttering fra andre etniske grupper har imidlertid økt i løpet av det siste tiåret.

Konfliktmønsteret i Afghanistan har endret seg etter transisjonen i 2014, og Taliban har fokusert på å utvikle en mer profesjonell militær organisasjon. Dette har konsekvenser for rekrutteringen – både med hensyn til profilen på de som rekrutteres og hvilken trening rekruttene gjennomgår. Religion og visjonen om jihad står fortsatt sterkt i forbindelse med mobilisering. Samtidig har økonomiske forhold betydning. Kultur og sosioøkonomiske forhold begrenser de fleste afghaneres handlingsrom, og mange har ikke andre muligheter enn å la seg rekruttere til Taliban.

Det rapporteres om enkelte tilfeller av tvungen rekruttering, men kun unntaksvis. Rekruttering til Taliban kjennetegnes ikke av tvang, trusler og vold.

INNHold

1. Innledning	6
2. Konfliktmønster	7
2.1 Utviklingen i konfliktmønsteret etter desember 2014	7
2.1.1 Internasjonale styrker.....	8
3. Hvem rekrutteres til Taliban?	9
3.1 Heltids- og deltidskrigere, lokale og eksterne krigere	9
3.2 Talibans elitestyrker	10
3.3 Etnisitet og geografisk tilhørighet	11
4. Hvordan rekrutterer Taliban?	12
4.1 Forklaringsmodeller for tilslutning til Taliban	13
4.1.1 Materielle og økonomiske forhold.....	14
4.1.1.1 Lønn og andre godtgjørelser	15
4.1.2 Religiøse og kulturelle forhold	16
5. Frivillighet og tvang	17
5.1 Omfang av direkte tvang	18
5.2 Strukturelle forhold	20
6. Rekruttering av mindreårige	21
6.1 Talibans holdning	21
6.2 Omfang	21
6.2.1 Ungdommer mellom 15 og 18 år.....	23
6.2.2 Barn under 15 år.....	23
7. Referanser	25

1. INNLEDNING

Taliban har preget utviklingen i Afghanistan i to perioder; i perioden før 2001 og i perioden etter 2001. I den første perioden fra 1994 til 2001, var nettverket i lange tidsrom i posisjon, og definerte seg som nasjonal myndighet. I perioden etter 2001 har Taliban, sammen med blant annet Haqqani-nettverket, Hizb-e-Islami, al-Qaida, Daesh og andre lokale og utenlandske grupper, utgjort den væpnede opposisjon mot regimet i Kabul.

Dette notatet er avgrenset til Taliban-nettverkets rekruttering av militære kadre, og har hovedfokus på den senere tid, altså etter 2001. Intensjonen er ikke å gi et uttømmende bilde av rekrutteringen, men å presentere informasjon og perspektiver som er relevant for de spørsmål som utlendingsforvaltningen arbeider med. Innledningsvis gis en redegjørelse for det endrede konfliktmønsteret i Afghanistan etter 2014, der spørsmål som belyses er hvorvidt dette påvirker Talibans rekrutteringsmønster – både i forbindelse med hvem som rekrutteres og hvordan rekrutteringen foregår. To sentrale spørsmål som blir tatt opp i notatets siste kapitler, er om Taliban rekrutterer ved bruk av trusler og tvang, og i hvilken grad mindreårige mobiliseres. Notatet er en oppdatering og en utvidelse av en Landinfo-respons fra 2012; *Afghanistan: Rekruttering til Taliban* (Landinfo 2012).

Notatet er i hovedsak basert på åpne, offentlig tilgjengelige kilder, i tillegg til informasjon som Landinfo har innhentet i forbindelse med flere besøk i Afghanistan, senest i april/mai 2017. Flere av de muntlige kildene er anonymiserte, og er verken referert med navn eller organisasjonstilknytning. Dette er i all hovedsak gjort etter samtalepartnernes eget ønske og primært for å ivareta deres sikkerhet.

Det er utfordrende å skaffe etterrettelig og oppdatert informasjon om forhold i tilknytning til den militære konflikten i Afghanistan. Særlig krevende er det å få tilgang til pålitelig informasjon om den væpnede opposisjonen, i denne sammenhengen Taliban. Det samme gjelder også tematikk relatert til praksis for rekruttering. Kildegrunnlaget er begrenset, det er lite mulighet for kontakt med primærkilder, og informasjon og vurderinger fra sekundærkilder er ikke nødvendigvis faktabasert og er vanskelig etterprøvable.

Kritisk gransking av kilders kompetanse, objektivitet og arbeidsmetoder er sentralt i Landinfos arbeid. Likeledes bedømming av informasjonens relevans, kvalitet og troverdighet. Mange kilder har en agenda og strategisk interesse av å fortegne informasjon, og/eller de har problematiske lojalitetsbånd til en av partene i konflikten, storfamilie, stamme og klan. Det samme er tilfelle for personer som er tiltalt eller anklaget for å ha kjempet for Taliban, og som sitter fengslet eller er i interneringsleire. I slike tilfeller kan det eksempelvis være opportunt å hevde seg tvangsrekruttert. Tematikken i dette notatet er av en slik karakter at det er åpenbart at kilders ståsted og erfaringer preger den informasjonen og de betraktningene som er formidlet.

2. KONFLIKTMØNSTER

Den afghanske staten fremstår som svak og fragmentert. Store deler av befolkningen har liten tillit til myndighetene og er av den oppfatningen at myndighetene ikke leverer hverken tjenester eller rettssikkerhet, og at de heller ikke er i stand til å beskytte befolkningen. Angrepet på militærpsykehuset i Kabul i mars 2017 og på militærbasen Camp Shaheen utenfor byen Mazar-e Sharif få uker senere, resulterte i svært store tap av sikkerhetspersonell. Folk spør seg hvordan sikkerhetsstyrkene skal kunne forsvare landet når de ikke engang er i stand til å beskytte seg selv og sine egne. Utbredt korrupsjon bidrar til at befolkningens tillit til myndighetene svekkes ytterligere.

I dag er Taliban den offensive kraften, mens de afghanske sikkerhetsstyrkene fremstår som svake, lite proaktive og defensive. I store deler av landet beveger grupper på flere titalls Taliban-krigere seg både på veinettet, på landsbygda og i en del distriktssentre, uten å møte nevneverdig motstand (samtale med internasjonal organisasjon i Kabul, april 2017).

Den politiske kulturen i Afghanistan er preget av pragmatisme og skiftende allianser. Det er aksept for å skifte side og alliere seg med den part som til enhver tid fremstår som den sterkeste aktøren og som det er mest opportunt å være alliert med. I og med at det er Taliban som er på offensiven, kan afghanernes alliansetenkning medføre at flere nå ønsker å slutte seg til Taliban.

2.1 UTVIKLINGEN I KONFLIKTMØNSTERET ETTER DESEMBER 2014

Etter at ISAF (International Security Assistance Force)-operasjonen ble avsluttet i desember 2014, har konflikten i landet endret karakter. Mens ISAF-styrken åpenbart var en militært overlegen motstander, anser Taliban at afghanske myndigheter og sikkerhetsstyrker (ANSF¹) er en mer jevnbyrdig fiende. Risikoen ved å drive væpnet motstand mot myndigheter og regjeringsstyrker anses nå å være mindre. De internasjonale styrkene var godt trent, hadde avansert militært utstyr og var en svært sterk militær motstander (samtale med FN-kilde A i Kabul, april 2016).

Mens Taliban tidligere benyttet geriljabasert krigføring med utbredt bruk av veibomber (improvised explosive devices/IEDer) og eksplosiver, er konfliktmønsteret nå endret til mer konvensjonell krigføring mellom partene. Det rapporteres om hyppige regulære kamper i den hensikt å oppnå territoriell kontroll. Taliban går til direkte angrep på ANSF, og det er stor økning i omfanget av bakkekamper og direkte trefninger mellom Taliban og sikkerhetsstyrkene. I tillegg gjennomfører Taliban komplekse, målrettede offensive operasjoner mot befolkningssentre og distriktssentre. I slike operasjoner deltar gjerne opptil flere hundre Taliban-krigere. Høsten 2015 klarte Taliban å ta kontrollen over provinshovedstaden i Kunduz, en av landets største byer. Selv om de beholdt kontrollen kun i noen dager, var det en formidabel seier og moralsk «boost» for den nye strategien. Flere provinshovedsteder, blant annet i Laghman, Helmand og Faryab, har vært nær ved å falle til Taliban (samtale med internasjonal organisasjon i Kabul, april 2017).

Taliban har økt tilstedeværelse i store deler av landet og har fått utvidet territoriell kontroll. Per juni 2017 kontrollerer Taliban flere distriktssentre i ulike deler av landet, også i områder hvor befolkningen ikke er pashtunere. Et eksempel på utvidelsen av

¹ Afghanistan National Security Forces.

kontroll, er provinsen Badakshan, der majoriteten av befolkningen er tadsjikere. Taliban fikk aldri kontroll i denne provinsen da de hadde sentralmakten i landet. I dag derimot, har Taliban full kontroll i to av provinsens distrikter; Yamgan og Warduj (samtale med internasjonal organisasjon; lokal tenketank, april 2017).

En velinformert internasjonal organisasjon (samtale i Kabul, april 2017) hevdet våren 2017 at om lag halvparten av landet enten er under Talibans kontroll eller er omstridt, med andre ord er truet av Taliban.

Konfliktdynamikken er videre endret ved at Daesh har etablert seg som en aktør i Afghanistan. Det grunnleggende tankegodset til Daesh er sekterisk, og det gjelder også for de gruppene i Afghanistan som har sverget troskap til bevegelsen. Daesh har utført flere angrep på afghansk jord rettet mot den shiamuslimske befolkningen (BBC News 2017). Således er Daesh en felles fiende for Taliban og hazarabefolkningen, som har gjensidig interesse i å bekjempe Daesh. Dette kan ha vært en medvirkende faktor og forklaring på den forbedrede relasjonen mellom hazaraer og Taliban. En lokal analytiker påpekte i samtale med Landinfo (mai 2017) at det den siste tiden har vært mer vanlig med forhandlinger mellom hazaraer og Taliban. Ofte dreier det seg om samarbeidsavtaler eller avtaler om ikke å angripe eller å utgjøre en trussel overfor hverandre. Taliban gis anledning til å reise gjennom hazara-områder, mens Taliban avstår fra å anholde hazaraer i veisperringer eller på annet vis.

2.1.1 Internasjonale styrker

Den internasjonale kampstyrken ISAF (International Security Assistance Force) avsluttet sitt oppdrag i Afghanistan i desember 2014. Det er imidlertid fortsatt internasjonal, militær tilstedeværelse i landet, men i en mindre størrelsesorden og med et annet mandat. Resolute Support (RS) er en styrke på om lag 13 000 personer. RS er ikke en regulær kampstyrke, men en ikke-stridende operasjon som i henhold til mandatet primært skal drive opplæring og rådgivning overfor afghanske sikkerhetsstyrker. I tillegg har USA spesialstyrker i landet, som driver terrorbekjempelse (samtale med FN-kilde, mai 2017).

Som følge av at konflikten i landet er intensivert den siste tiden, har imidlertid de internasjonale styrkene i større grad igjen blitt en aktivt stridende part, både på bakken og i luften. Det er de siste månedene gjennomført en rekke luftangrep rettet mot høytstående Taliban-kommandanter, og skyggeguvernørene² i de nordøstlige provinsene Kunduz, Baghlan og Takhar er drept i løpet av våren 2017. I samtale med Landinfo, påpekte en internasjonal kilde (april 2017) at de internasjonale styrkene har gjennomført luftangrep i store deler av landet. Flere hundre internasjonale soldater, de fleste amerikanske spesialsoldater, er stasjonert i den utsatte Helmand-provinsen.

De internasjonale styrkene har på denne bakgrunnen igjen blitt et sentralt tema i Talibans propaganda og retorikk. Den 28. april 2017 annonserte de årets våroffensiv, Operasjon Mansouri. De internasjonale styrkene nevnes særskilt:

The main focus of Operation Mansouri will be on foreign forces, their military and intelligence infrastructure and in eliminating their internal mercenary apparatus (Jihadology 2017).

² Talibans ledelse har etablert skyggemyndigheter på provinsnivå. Skyggeguvernøren er Talibans øverste representant i en provins.

3. HVEM REKRUTTERES TIL TALIBAN?

Det endrede konfliktmønsteret har konsekvenser for rekrutteringen til Taliban, både for profilen på de som rekrutteres, og for hvilken trening rekruttene gjennomgår. Profilen er endret i og med at det dreier seg om personell som skal i direkte kamp med fienden. Det er derfor mye som tyder på at Taliban forsøker, mer aktivt enn tidligere, å rekruttere mannskap med militær bakgrunn og/eller kompetanse. Personell fra de afghanske sikkerhetsstyrkene har en slik kompetanse, og flere kilder har understøttet at Taliban aktivt forsøker å få disse til å bytte side. I og med at det legges større vekt på militær kunnskap og erfaring, har antagelig gjennomsnittsalderen på de som rekrutteres også blitt høyere (samtale internasjonal organisasjon Kabul; samtale tenketank Kabul, april/mai 2017).

I og med at Taliban kontrollerer betydelige områder, blant annet i Helmand-provinsen hvor de antas å kontrollere 80 prosent av territoriet, trenes Talibans rekrutter i større grad enn tidligere på afghansk jord. Ifølge Landinfos kilde, har Taliban nå treningsleirer i store deler av landet (samtale internasjonal organisasjon Kabul, april 2017). Taliban har bekreftet dette i en artikkel i Long War Journal har: i tillegg til leirene i sør, er det etablert treningsleirer i nord (Kunduz, Faryab og Jawzjan) og i øst (Kunar og Paktika) (Roggio 2016).

Taliban mister, i likhet med afghanske sikkerhetsstyrker, mange menn på slagmarken og i annen væpnet virksomhet. Så langt synes tapene, i et rekrutteringsperspektiv, ikke å representere et problem for Taliban, og bevegelsen synes ikke å ha problemer med tilgangen på rekrutter. Dette står i motsetning til hva de afghanske sikkerhetsstyrkene erfarer. En velinformert kilde understreket i møte med Landinfo at jo svakere staten og myndighetene fremstår, og jo mindre tillit befolkningen har til statsbyggingsprosjektet, desto lettere blir det for Taliban å rekruttere (samtale med internasjonal organisasjon Kabul, april 2017). Den politisk kulturen er preget av pragmatisme og vurderinger av hvem det til enhver tid er mest opportunt å være alliert med, og kan også ha bidratt til at terskelen for å slutte seg til Taliban nå har blitt lavere.

3.1 HELTIDS- OG DELTIDSKRIGERE, LOKALE OG EKSTERNE KRIGERE

Den anerkjente Afghanistan-eksperten Antonio Giustozzi (samtale i Oslo, november 2015) holder frem to grupper med ulike lojalitetsbånd til Taliban og organisasjonens kjerneverdier: «deltids- og heltidskrigere». Blant deltidsopprørerne er lojaliteten til lokale maktpersoner og de lokale elderrådene dominerende, og gruppen er i liten grad eksponert for indoktrinering. Blant heltidskrigerne – elitestyrkene og de profesjonelle krigerne, mange rekruttert ved madrassaer – er lojaliteten til Taliban og overbevisningen om *jihad* sterk. De profesjonelle heltidskrigerne spiller nå en større rolle enn tidligere.

Flere av Landinfos samtalepartnere (møter i Kabul 2016) mente at soldater i lokale Taliban-grupperinger, kombinerer soldatrollen med sivile yrker, som oftest innen jordbruk. Ved større offensiver mobiliseres de lokale kadrene (Amiri 2016). Deres primære aktivitet er å støtte profesjonelle Taliban-styrker når de opererer i deres område. I hvilken utstrekning de fremstår som Taliban i de periodene hvor profesjonelle tropper ikke er til stede, varierer antagelig betydelig, og avhenger av i hvilken grad de blir utfordret militært. Mange av kadrene bor hjemme; de «kriger et par timer på morgenkvisten» og reiser så hjem til andre gjøremål – «på åkeren eller i basaren» (samtale med nasjonal NGO, Kabul 2016). De er ofte underlagt større

grupper på distriktsnivå, som igjen har tilhørighet til ledere på provins- eller nasjonalt nivå (Giustozzi 2010, s.5). Medlemmene er rekruttert personlig av kommandantene på bakgrunn av deres relasjon, ry og posisjon.

En NGO brukte i samtale med Landinfo betegnelsen *soft* og *hard* Taliban; hvorav de førstnevnte er lokale fra området. Det kan være tette bånd mellom landsbyeldre og Taliban. En del av de eldre er med i Taliban. Andre kan ha nære slektninger, som sønner eller nevøer, som er med i Taliban, hvilket gjør det enkelt for de eldre å forhandle med Taliban. *Hard* Taliban kjemper i områder der de ikke er opprinnelig hjemmehørende, og det kan gjøre forhandlinger med lokalbefolkningen mer krevende, men også disse respekterer de eldre (NGO A, samtale i Kabul, mai 2017).

Taliban er i stor grad en «desentralisert» organisasjon, bestående av relativt små grupper rundt lokale kommandanter. De samarbeider primært med utspring i personlige relasjoner. Det er grunn til å anta at rekruttering (mobilisering) av lokale deltidsopprørere skjer i tråd med lokale tradisjoner og lojalitetsbindinger, i motsetning til rekrutteringen av heltidskrigere og elitestyrker, som i større grad organiseres av Taliban. Den norske journalisten Anders Sømme Hammer har i samarbeid med den danske forfatteren Carsten Jensen skrevet bøker om det internasjonale oppdraget i Afghanistan. Hammer og Jensen viser hvordan lokale regimer er uavhengige av allianser: «Uansett hvem, som hersker i landsbyen, Taliban eller regjeringen i Kabul, så er det Mehman Shah som inkarnerer den sittende makten» (Hammer & Jensen 2016, s. 55). Journalist Abubakar Siddique (2014) peker på at vennskapsnettverk « [...] or andiwali (Pashto for camaraderie), often play an important role in attracting recruits, maintaining group solidarity and contributing to the authority of some Taliban figures».

Flere av Landinfos samtalepartnere mente at Taliban har endret sin tilnærming til religionsutøvelse, tradisjoner og sosialt liv i områder hvor lokalbefolkningen (eldreråd, stammeråd) er alliert med organisasjonen. Tilnærmingen er mykere, og åpner for at det tas beslutninger i tråd med det religiøse og ideologiske klima i det aktuelle området. Taliban er avhengig av gjestfrihet, støtte og sympati for å kunne få fotfeste i et område, hvilket forklarer hvorfor Taliban fortsatt har minimal tilstedeværelse i de hazaradominerte områdene i det sentrale høylandet.³ En analytiker (mai 2017) uttrykte det slik: «Because they want to expand their influence, they try to be very close and very soft to the people». Eksempelvis fremholdt en journalist (samtale i Kabul, april 2016) at det er ulik praksis mellom distrikter i Nangarhar, hvor det lokale Taliban står sterkt, når det gjelder jenters anledning til å gå på skole. Praksisen er tilpasset den lokale kulturen. Det er nærliggende å anta at også rekruttering til det lokale Taliban i stor grad skjer i tråd med det som har vært og er lokale tradisjoner for rekruttering til væpnede grupper.

3.2 TALIBANS ELITESTYRKER

Taliban har i årene etter 2014 etablert elitestyrker og utviklet mer spesialiserte og profesjonelle militære styrker. Dette var strategier som ble utviklet under avdøde

³ Taliban har ikke fotfeste i de hazaradominerte områdene, fordi befolkningen ikke støtter Talibans verdensanskuelse og målet om Afghanistan som et selvstendig shariastyrt emirat. Den begrensede tilstedeværelsen forklares også med at hazaraene er godt organisert og ivaretar egen sikkerhet, i tillegg til at området har liten strategisk verdi for Taliban (se blant annet Landinfo 2015, s. 7).

Mullah Mansours lederskap. En anerkjent lokal analytiker har beskrevet Mansour som en strategisk og visjonær leder (samtale i Kabul, mai 2017).

Elitestyrkene kalles Den røde brigade (Quet'a). Analytikeren hevdet i samtale med Landinfo at dette dreier seg om dedikerte krigere med god kampmoral. De er mer ideologisk og religiøst dedikerte enn Talibans øvrige krigere, de er bedre utstyrt og har sofistikerte våpen, og de er veltrente. Utstyr og våpen stammer ofte fra sikkerhetsstyrker som er nedkjempet eller drept, eller fra sikkerhetspersonell som har skiftet side. Styrkene trenes primært i Afghanistan; i distriktet Gereshk i Helmand skal det for eksempel være flere treningsleirer (Amiry 2016).

Soldatene i elitestyrkene har også bedre lønnsbetingelser, og styrkene er generelt bedre finansiert enn andre Taliban-kadre. Opprinnelig ble styrkene introdusert i Helmand. Basert på de vellykkede operasjonene der, benyttes de også i andre deler av landet, men primært i områder som er omstridte. De har deltatt i offensive operasjoner i blant annet Kunduz, Kandahar og Zabul (Amiry 2016).

Styrkene er mobile og trår til der Taliban har planlagt store operasjoner. Enhetene består av grupper på inntil 220 mann, med undergrupper på 20 kadre som opererer sammen (Amiri 2016). De kan samle styrkene i løpet av en natt og beveger seg raskt mellom distrikter og provinser. Ifølge en lokal ansatt i en NGO (NGO B, samtale i Kabul, mai 2017) er de svært godt organisert, og er under direkte kommando av Quetta-shuraen. De er dermed ikke underlagt Talibans skyggestruktur på provins- og distriktsnivå.

Disse mobile elitestyrkene reduserer behovet for å rekruttere krigere lokalt (EASO 2016, s. 22). Samtidig påpeker Giustozzi (som gjengitt i EASO 2016, s. 16) at enkelte av de beste lokale krigerne blir tilbudt å slutte seg til elitestyrkene, og på den måten bygger de egen karriere og får bedre lønnsbetingelser. For øvrig hevder Giustozzi at de fleste i elitestyrken er rekruttert i Pakistan.

I tillegg har Taliban etablert en spesialenhet for selvmordsbombere. Selvmordsangrep er ressurskrevende og Taliban investerer mye i slike angrep. Det legges derfor stor vekt på at de som rekrutteres til selvmordsoppdrag er til å stole på. Treningen skal bidra til å gi selvmordsbombere tilstrekkelig mental styrke til å gjennomføre planlagte angrep. Religiøs og ideologisk overbevisning er særlig viktig for de som velges ut til slike oppdrag. Selvmordsbombere er viktig i komplekse, koordinerte angrep i eksempelvis Kabul by; selvmordsbombere baner vei for skarpskyttere i forbindelse med slike angrep (samtale med analytiker i Kabul, mai 2017).

3.3 ETNISITET OG GEOGRAFISK TILHØRIGHET

Informasjon om antall og etnisk og geografisk tilhørighet for Talibans kadre, er basert på estimater og anslag. Slik Landinfo forstår det, er Taliban fortsatt hovedsakelig et pashtunsk fenomen, både i faktiske og relative tall. Majoriteten er pashtunere, selv om Taliban hevder at etnisitet, stamme og region er uten betydning.

Giustozzi anslo i 2012 at under 10 % av Talibans kadre er usbekere, tadsjiker eller av annen opprinnelse (Giustozzi 2012). I 2015 mente Giustozzi at andelen ikke-pashtunere i Taliban var økende (seminar i Oslo, november 2015). Analytikerne Patricia Grossmann og Kate Clark (som gjengitt i EASO 2016) har påpekt at rekruttering fra andre etiske grupper er «less common», mens Boran Osman i Afghanistan Analysts Network (AAN) har uttrykt at det først og fremst er lokale

forhold («local dynamics of the conflict») som er avgjørende, og at både tadsjikere, usbekere og turkmenere rekrutteres (EASO 2016, s. 18).

Ifølge en lokal analytiker (samtale i Kabul, mai 2017) utarbeidet Taliban's lederskap i 2008 en bevisst strategi om å utvikle Taliban i retning av en mer multi-etnisk bevegelse. Bakgrunnen for strategien var at Taliban ønsket å presentere et nytt bilde av bevegelsen; et bilde som favner bredere og på den måten framstår som et alternativ for andre enn pashtunere fra sør. Som ledd i dette forsøkte Taliban å rekruttere ikke-pashtunere fra ulike deler av landet. Eksempelvis rekrutterte de tadsjikere i nordøst, mens de i nord og nordvest rekrutterte tadsjikere, usbekere, turkmenere etc. Strategien omfattet også rekruttering til lederskapet i skyggeadministrasjonen i de ikke-pashtunske provinsene. Dermed lykkes Taliban i å etablere lederskap i disse områdene gjennom lokal forankring og forståelse for den lokale politiske dynamikken, kulturen og språket. Det ga, ifølge den lokale analytikeren, Taliban et fortrinn i å overbevise befolkningen om å støtte dem. Dette har medført at den lokale maktbalansen i mange områder er endret i Taliban's favør.

Giustozzi har tidligere (Giustozzi 2011, s. 11) påpekt at Taliban har minimal tilslutning blant hazarabefolkningen. Et ubetydelig antall hazaraer er mobilisert, og kun svært få hazarakommandanter er alliert med Taliban. I de sentrale hazaradominerte områdene, inkludert hazaradistriktene vest i Ghazni, er det ikke noe som taler for omfattende rekruttering på individnivå. Fortsatt er det kun et fåtall hazaraer som aktivt kjemper for Taliban (samtale med analytiker i Kabul, mai 2017). Analytiker Osman (som gjengitt i EASO, s. 20) påpeker at det er viktig for Taliban å stole på de som rekrutteres. Med bakgrunn i det perspektivet, fant Osman det lite sannsynlig at Taliban tvinger hazaraer til å kjempe med dem.

Den store majoriteten av Taliban's krigere er afghanere, og innslaget av fremmedkrigere (dvs. usbekere, arabere, tsjetsjenere etc.) er svært begrenset. Budskapet fra bevegelsen er klart; Taliban har en nasjonal agenda, de er ikke tilhenger av visjonen om et kalifat eller global jihad. De ønsker ikke å fremstå som en trussel mot nabolandene. De har ingen kjente forbindelse til Al-Qaida, Daesh eller andre militante grupper med global jihad på dagsorden (samtale med analytiker i Kabul, mai 2017).

4. HVORDAN REKRUTTERER TALIBAN?

Det hersker relativ samstemmighet om hvordan rekrutteringen til de væpnede styrkene skjer; i hovedsak gjennom etablerte tradisjonelle nettverk og organisert virksomhet knyttet til religiøse institusjoner. Taliban's Code of Conduct, Layha (Clark 2011), inneholder flere bestemmelser som omhandler ulike former for invitasjon,⁴ og bestemmelser om kadrenes fremtreden for å engasjere og skape sympati. En av fagkomiteene under Quetta-shuraen har ansvar for rekruttering.

For en del år tilbake var alt fra pamfletter, dvd'er og magasiner til radio-, telefon- og web-basert formidling viktige virkemidler i propagandaapparatet (ICG 2008, s.ii).

⁴ Tiltak med sikte på å verve støttespillere, både politiske og militære.

Internett og sosiale medier som twitter, blogger og facebook har de siste årene utviklet seg til å bli svært viktige arenaer og kanaler for å spre bevegelsens budskap, og er også et verktøy for rekruttering. Gjennom sosiale medier kan Taliban etablere kontakt med sympatisører og potensielle rekrutter. Taliban har, ifølge journalisten Bashir Ahmad Gwakh (2011) i Radio Free Europe, tatt innover seg at ingen krig kan vinnes uten sosiale medier. Det er bygget opp et omfattende kommunikasjons- og medianett for propaganda og rekruttering (EASO 2016, s.17).

I tillegg driver Taliban personlig og direkte forsøk på å overbevise befolkningen om å støtte bevegelsens ideologi og verdensanskuelse. Mye av denne aktiviteten skjer gjennom religiøse nettverk. Det kan være i moskeen i forbindelse med fredagsbønnen, eller andre lokale arrangementer eller arenaer (samtale med lokal tenketank, april 2016). Et stort apparat av politiske agenter og tilretteleggere arbeider med verving i moskeer og madrassaer, ofte i Pakistan (samtale med Giustozzi i Oslo, november 2015), men det foreligger også en rekke rapporter om madrassaer som sentral rekrutteringsarena i Afghanistan (EASO 2016, side 17).

Afghanerne i Pakistan har de siste årene vært under sterkt press. Flyktningleirer har tradisjonelt vært en viktig arena for rekruttering til Taliban. Mange av leirene har de siste årene blitt stengt. Både registrerte og uregistrerte afghanere føler seg mindre velkommen enn tidligere, både av befolkningen og myndighetene. Mer enn 600 000 afghanere returnerte til Afghanistan i løpet av siste halvår 2016 (e-post fra diplomat-kilde, 8. februar 2017). Landinfo er ikke kjent med kilder som belyser hvorvidt dette har hatt effekt på Talibans rekrutteringsmønster i Pakistan, eller i hvilken grad de returnerte til Afghanistan slutter seg til Taliban eller andre militante opprørsgrupper.

4.1 FORKLARINGSMODELLER FOR TILSLUTNING TIL TALIBAN

Det er ulike forklaringsmodeller for hvorfor så vidt mange slutter seg til Taliban. To hovedmodeller er rådende:

- Den ene modellen legger vekt på **materielle og økonomiske forhold**; rekruttene er motivert av fattigdom, mangel på andre muligheter og at Taliban tilbyr relativt gode lønnsbetingelser.
- Den andre modellen legger vekt på **religiøse og kulturelle forhold**. Sentralt er oppfatningen av myndighetenes og det internasjonale nærværets manglende respekt for islam og tradisjonelle normer.

Professor Peter Bergen ved Arizona State University og forsker Matt Waldman ved Harvard-universitetet beskriver forskjellen mellom de to modellene på denne måten:

For those who were unemployed and destitute, the insurgency offered status, a sense of purpose and an “honorable” way for them to feed their families; while for those educated in hard-line madrassas, the jihad was a religious duty (Bergen & Waldman 2014, s. 3).

Motivene kan være overlappende, og det er ikke nødvendigvis slik at økonomiske motiver ikke gjør seg gjeldende også for religiøst overbeviste rekrutter. Antagelig scorer elitestyrkene høyt på begge parameterne.

Ulike kilder vektlegger i ulik grad religion og ideologi. Enkelte, som tidligere rådgiver for U.S. Special Operations Command i Afghanistan, Seth G. Jones, ga i 2008 uttrykk for at det nærmest bare var Talibans lederskap og sentrale kommandanter som var

motivert av islam, og som anså opprøret å være en kamp mot vestlig tilstedeværelse og «marionettregjeringen» i Kabul. De fleste kadrene, «the bottom tier of Taliban», var motivert av økonomi og frustrasjon (Jones 2008). Giustozzi beskriver også to grupper som har ulikt forhold til religion og ideologi. Han fremholder at det blant den ene gruppen – «the full time fighters» – er flere som har «loyalty to the Taliban as such regarding the cause of jihad seems to be stronger». Han mener at svært mange av de profesjonelle heltidskrigerne er genuint overbevist om jihad (Giustozzi 2010).

4.1.1 Materielle og økonomiske forhold

Taliban har styrket sin posisjon i Afghanistan, og har sympati både blant enkeltpersoner og grupper. Mange er unge desillusjonerte menn, motivert av kombinasjoner av hevn, ønske om heltestatus, religion, økonomi. De har ikke nødvendigvis genuin tilslutning til Talibans kjerneverdier. Mange har mistet troen på statsbyggingsprosjektet og at det skal være mulig å skape et sikkerhetsmessig stabilt Afghanistan. Mange slutter seg til opprørerne i sinne og frustrasjon over overgrep mot sivile. Fattigdom, håpløshet og mangel på fremtidsmuligheter er sentrale forklaringer på hvorfor mange slutter seg til Taliban (samtale med NGO A i Kabul, mai 2017).

Det internasjonale statsbyggingsprosjektet i Afghanistan har ikke endret de sosioøkonomiske forholdene for det brede lag av befolkningen. Allerede i 2011 var forståelsen blant folk relativt entydig: «[...] in the eyes of the Afghan people, the international effort has brought little improvement in their lives» (The Asia Foundation 2012). Flere økonomiske indikatorer peker i gal retning, det samme gjelder utviklingen i sikkerhetssituasjonen. Folks pessimisme og manglende fremtidstro, er fremtredende og uttalt (Asia Foundation 2016, s. 6).

Institute for War and Peace Reporting (som gjengitt i EASO 2012, s. 27) har tidligere vist til at «[...] according to some estimates, up to 70 % of the young Taliban fighters in Afghanistan fight for money and not for ideology». Representanter for myndighetene gir også ofte forklaringer som vektlegger økonomi og materielle goder fremfor overbevisning:

NDS⁵ officials inform that insurgents are offering different incentives to the youngsters who choose to join their lines including cars, money and weapons (Accord 2014).

Det er bred enighet om at den internasjonale militære tilstedeværelsen før 2014 genererte mange arbeidsplasser. En NGO (samtale Kabul april 2016) mente at nær en halv million arbeidsplasser hadde gått tapt etter transisjonen. De generelle økonomiske og materielle rammebetingelse er insitament for å la seg rekruttere, og bidrar samtidig til ulike former for press om å slutte seg til Taliban.

For ungdommer, særlig på landsbygda, er valgmulighetene svært begrenset og det finnes få mulige inntektskilder. Mange har minimal skolegang og lite ressurser. For å få inntektsgivende arbeid har de valget mellom å slutte seg til Taliban eller sikkerhetsstyrkene. I deler av landet, og særlig i konservative områder på landsbygda, er det gjerne ikke et alternativ å støtte myndighetene, fordi myndighetene oppleves å være i utakt med befolkningen (samtale med NGO A i Kabul, mai 2017).

⁵ National Directorate of Security (NDS) er den afghanske sikkerhetstjenesten.

Den sosiale statusen ved å være tilknyttet Taliban er i en del miljøer betydelig høyere enn ved å være innrullert i sikkerhetsstyrkene. I tillegg er det kjent at lønnsutbetalingene til personell i sikkerhetsstyrkene er uregelmessig; det kan gå måneder mellom hver utbetaling og tapstallene er høye. Det er ikke sikkert at en soldat i sikkerhetsstyrkene som har falt i tjeneste kan begravnes på hjemstedet, fordi det ikke er gitt at den lokale mullahen ønsker å forrette begravelsen. Dersom en talibaner dør, blir han hyllet som martyr (samtale med lokal NGO, april 2016).

Det er en allmenn oppfatning at offiserer i sikkerhetsstyrkene er korrupte. En lokal ansatt i en NGO (NGO B, samtale i Kabul, mai 2017) viste til at rekruttene i sikkerhetsstyrkene erfarer at deres overordnede selger våpen og ammunisjon til Taliban. Korrupsjonsteoretikeren Sarah Chayes (Hammer & Jensen 2016, s. 318) har uttalt at oppslutningen om Taliban ikke skyldes religiøs radikaliserings, men er først og fremst et oppgjør med korrupsjonen og vanstyre. Chayes mener at dette bidrar til å forklare Talibans appell.

I en kontekst hvor politikk i de fleste sammenhenger dreier seg om allianser og makt, gir den kjensgjerning at Taliban har styrket sin posisjon et rekrutteringsfortrinn; å være alliert med den sterke eller den som styrkes, er som tidligere nevnt idealet (Hammer & Jensen, 2014, s. 32).

Om en allianse med Taliban – i tillegg – kan gi enkeltpersoner, grupper og lokalsamfunn inntektsmuligheter, øker antagelig sannsynligheten for at en slik allianse etableres. Når det gjelder kriminelle gruppers samarbeid med Taliban, er økonomi og interesserelaterte motiver rendyrket. Taliban er i en posisjon som innebærer at organisasjonen kan gi beskyttelse av blant annet smuglerruter. Eksempelvis er det kjent at opiumsbønder i Helmand støtter Taliban, mot at Taliban beskytter virksomheten og smuglerrutene (samtale med NGO B i Kabul, mai 2017).

Taliban står svakest i de store byene. Analytikerens Boran Osman (som gjengitt i EASO 2016) har imidlertid påpekt at Taliban-sympatisører propaganderer åpent ved flere universiteter, bl.a. i Nangarhar, Khost, Kabul og Kandahar. Organisasjonen rekrutterer blant nyinnflyttet ungdom med svakt nettverk (Giustozzi 2012, s. 60).

4.1.1.1 Lønn og andre godtgjørelser

Det er uklart hvordan Taliban avlønner og hva kadrene tjener. Mye taler for at betingelsene varierer, men det synes uansett å være enighet om at betingelsene er relativt gode. En diplomat (samtale i Kabul 2013) hevdet at Taliban betalte 8-10 USD per dag, men understreket at mange er deltidsengasjert og kombinerer arbeidet for Taliban med gjøremål i jordbruket eller i basaren. En representant for en internasjonal NGO (samtale i Kabul, oktober 2013) mente at Taliban betalte 10-15 USD per dag, mens NGOer betaler kun 3-4 USD for et dagsverk. En ansatt i en lokal NGO (møte i Kabul, april 2016) hevdet at Taliban betalte opp opptil 300 USD per måned, men understreket, i likhet med de øvrige kildene referert her, at lønnsnivået ikke er stabilt og at arbeidet er sesongbasert og situasjonsavhengig.

I tillegg til godtgjørelse i form av lønn, har Talibans krigere også andre inntektskilder. Bestemmelsene i Layha regulerer kadrenes håndtering av økonomiske verdier. Landinfo tolker bestemmelsene som en erkjennelse av at representanter for Taliban «urettmessig» tilegner seg verdier, for eksempel i forbindelse med veikontroller. Layha, §§ 27-33, etablerer krigsbytte som en «legitim» inntektskilde, både for opprørere og sivile. I henhold til § 27 går krigsbytte ikke utelukkede til organisasjonen:

[...] four-fifths [...] shall be given to those mujahedin who were on the frontline, and those who were sent by their leader to ambush or provide information for the fight and to those who were sent anywhere else for any good reason (Clark 2011).

En NGO (samtale i Kabul, april 2016) mente at bestemmelsene i Layha praktiseres. Kilden hevdet at løsepenger fra kidnappinger og «veiavgifter» gikk til kadrene etter fastlagte andeler.

4.1.2 Religiøse og kulturelle forhold

I tillegg til en opplevelse av urettferdighet og motstand mot myndigheter og internasjonale styrker, har religiøs, ideologisk og politisk motivasjon alltid spilt en viktig rolle i forbindelse med rekruttering (Ladbury 2009, s. 4-6; Mercy Corps 2016).

Ifølge Giustozzi (samtale i Oslo, november 2015) spiller religiøse og familiære forpliktelser en fremtredende rolle for de som slutter seg til organisasjonen som «full time fighters». Giustozzi har hevdet at stadig flere av rekruttene er drevet av ideologiske/religiøse motiv, og som tidligere nevnt, er det etablert et omfattende propagandaapparat i og rundt madrassaene. Han poengterer videre at familienettverk spiller en avgjørende rolle. Det er klare forventninger i det afghanske miljøet i Pakistan om at alle familier må stille med mannskap til kampen mot styret i Kabul. Den politiske stemningen bidrar til at mange familier har strategisk interesse av at noen av deres unge menn verver seg til Taliban. Borhan Osman (som gjengitt i EASO 2016, s. 21) bekreftet i august 2016 at ideologi er «an important driver for young men».

Det er utbredt misnøye med hvordan internasjonale og afghanske sikkerhetsstyrker opererer. Styrkenes fremferd bryter ofte med sentrale tradisjonelle normer, eksempelvis gjennomførte ISAF-styrkene en rekke husransaker i private hjem med kroppsvitering av både kvinner og menn, noe som er uhørt og strider mot grunnleggende prinsipper i afghansk kultur (se blant annet Landinfo 2012, s. 2). Dette brukes aktivt i Talibans propaganda. Taliban på sin side, presenterer en verdensanskuelse som er tilpasset det afghanske samfunnets normer og kultur.

Mange afghanere, særlig i rurale strøk, ser på Taliban som en beskytter, både på kort og på lang sikt. Beskyttelsen som Taliban gir er et viktig insitament for å slutte seg til bevegelsen. Militser, lokale maktpersoner og kommandanter har stort spillerom i Afghanistan, og kriminalitet og overgrep fra slike grupper og personer påvirker dagliglivet til mange afghanere. En analytiker hevdet i samtale med Landinfo (Kabul, mai 2017) at de myndighetsvennlige militsene i nordøst (inkludert Afghan Local Police/ALP) er særlig brutale, og er ansvarlige for omfattende overgrep mot sivilbefolkningen. Befolkningens frykt for slike militser er stor, og ifølge analytikeren er behovet for og ønsket om beskyttelse mot militsene et sentralt motiv for å slutte seg til Taliban i de nordøstlige provinsene. Dette kan være en medvirkende faktor til at Taliban har fått sterkt fotfeste i nettopp denne regionen.

Madrassaer er en viktig rekrutteringsbase for ideologisk dedikerte, både hva gjelder myndige og mindreårige. Selv om Taliban de siste årene har fått betydelig bedre fotfeste i Afghanistan, har Giustozzi (som gjengitt i EASO 2016, s. 25) påpekt at madrassaer og flyktningleirer i Pakistan fortsatt er en viktig rekrutteringsarena (EASO 2016). Samtidig må det understrekes at religiøs undervisning i moskeer er svært utbredt, og de fleste blir ikke militante opprørere.

En internasjonal kilde som følger utviklingen i sikkerhetssituasjonen tett (samtale i Kabul, april 2017), mente at rekrutteringen i større grad enn tidligere nå skjer i Afghanistan. Bakgrunnen er at Taliban har større bevegelsesfrihet enn tidligere, og har kontroll over relativt store områder.

5. FRIVILLIGHET OG TVANG

Frivillighet kontra tvang kan vurderes etter ulike juridiske og moralske standarder og parametere. FN (FN B, samtale i Kabul i 2016) synes for eksempel å mene at det foreligger tvang når de internasjonale aldersbestemmelsene om mobilisering til væpnede styrker brytes.

UNHCR, slik Landinfo forstår organisasjonen, har også en relativ vid forståelse av tvang i forbindelse med verving til væpnede styrker (Taliban) i Afghanistan. I en kommentar til en EASO-rapport i 2012, blir det gitt uttrykk for at

The report does not include in this definition Taliban recruitment mechanisms based on broader coercive strategies, including fear, intimidation and the use of tribal mechanisms to pressurize individuals into joining the Taliban. The report's conclusion that forced recruitment is the exception rather than the rule should therefore not be taken to apply to these other forms of coercive recruitment (UNHCR 2012).

Kilder forstår altså tvangsverving ulikt og kategoriserer informasjon om verving forskjellig.⁶ Sitatet over illustrerer hvorledes ulike utgangspunkt gir diametralt ulike konklusjoner. Det er uklart for Landinfo hva som ligger i begrepet «broader coercive strategies», spesielt fordi frykt (antatt subjektiv) og stammemekanismer («tribal mechanisms», som antatt tradisjonelle og aksepterte spilleregler, løsningsmetoder og handlingsmønstre) inkluderes i begrepet sammen med «intimidation». UNHCRs henvisning til «tribal mechanisms» er ikke knyttet til særskilte aldersgrupper og gjelder for alle som slutter seg til Taliban. Landinfo mener det kan være vanskelig å operasjonalisere det presset som ligger i kulturell praksis og sedvaner i et samfunn bygget på tradisjonell rett.

Landinfos forståelse av tvang i forbindelse med rekruttering er at den som vegrer seg mot å la seg mobilisere, kan utsettes for konkrete tvangsmidler og overgrep (normalt fysisk avstraffelse) av den som verver.⁷ Tvangsmidlene og overgrepene kan også innebære andre alvorlige tiltak og rettes mot andre, for eksempel familiemedlemmene til den som forsøkes vervet.

⁶ Tvangsrekruttering kan sies å ha sin legale variant i obligatorisk verneplikt; den store forskjellen er at «overgrepet» - for eksempel frihetsberøving - er legitimert gjennom nasjonale lover i tråd med internasjonalt aksepterte standarder.

⁷ I flere konflikter i de seneste tiår har ikke-statlige aktører brukt tvang i tilknytning til mobilisering; bl.a. i form trusler om kidnapping/bortføring (både enkeltindivider/grupper), «administrative» tiltak mot familier og drap (både vervede og deres familier). Et godt dokumentert eksempel er fra borgerkrigen i Sri Lanka. Både The Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE) og de regjeringsvennlige tamilske militsene, knyttet konkrete trusler om alvorlige overgrep til krav om deltakelse i militær virksomhet. Flere tusen mindreårige ble mobilisert.

Det kan være glidende overganger mellom direkte, konkret og strukturell tvang, og innenfor dette spennet, kan det gi begrenset mening å snakke om frivillighet, nettopp fordi det alternative handlingsrommet for den enkelte er så vidt begrenset. Selv om enkeltpersoner ikke utsettes for trusler eller fysiske overgrep, kan fattigdom, kulturelle forhold og marginalisering bidra til å gjøre skille mellom frivillighet og tvang uklart.

Enkelte kilder, herunder UNHCR, er av den oppfatning at Taliban tvangsrekrutterer. I UNHCRs anbefalinger til asyllandene fra april 2016, *Eligibility Guidelines for assessing the International Protection Needs of Asylum-seekers from Afghanistan*, heter det:

In areas where AGEs⁸ exercise effective control over territory and the population, they are reported to use a variety of mechanisms to recruit fighters, including recruitment mechanisms based on coercive strategies. Persons who resist recruitment, and their family members, are reportedly at risk of being killed or punished (UNHCR 2016, s. 45).

Påstandene har en geografisk avgrensning til «areas where AGEs exercise effective control over territory and the population». Det er derfor vanskelig å vite hvilke områder UNHCR refererer til, og om påstanden kun har gyldighet for slike områder. Landinfo vil videre bemerke at UNHCR synes å ta avstand fra gyldigheten av substansen i dokumentasjonsgrunnlaget ved bruken av begrepene «reported» og «reportedly».

Påstandene om tvang er underbygget med henvisninger til dokumentasjon fra både UNHCR selv, nyhetsmedier, afghanske myndigheter og andre internasjonale organisasjoner som Human Rights Watch (HRW) og International Crisis Group (ICG). I noen tilfeller er det, etter Landinfos mening, svak eller ingen sammenheng mellom UNHCRs vurderinger og den dokumentasjon (landinformasjon) som presenteres. Det gjelder både påstanden om «[...] recruitment mechanisms based on coercive strategies» og påstanden om «[...] at risk of being killed or punished» (UNHCR 2016).

5.1 OMFANG AV DIREKTE TVANG

Landinfos kilder har bekreftet at i områder som kontrolleres av Taliban, eller områder hvor Taliban har stor tilstedeværelse, er det tilnærmet umulig å være i åpen opposisjon til bevegelsen. Lokalsamfunnet må innordne seg Talibans lokale styresett. Opposisjonelle må holde en svært lav profil eller forlate området (samtale med NGO A i Kabul, mai 2017).

Ifølge UNAMA er stammeledere (tribal elders) en profil som er eksponert for målrettede drap (UNAMA & OHCHR 2017, s. 64). Landinfo antar at det i hovedsak dreier seg om myndighetsvennlige stammeledere som er i opposisjon til Taliban eller andre opprørsgrupper. Analytiker Borham Osman (som gjengitt i EASO 2016, s. 24) har påpekt at det rapporteres om tilfeller av angrep på stammer eller lokalsamfunn som nekter å støtte Taliban og bidra med krigere. Samtidig er Talibans militære enheter avhengig av støtte fra befolkningen i de områder de opererer i. Flere av Landinfos samtalepartnere, blant annet en NGO som arbeider i Taliban-kontrollerte områder

⁸ AGE - Anti Government Element

(NGO A, samtale i Kabul, mai 2017), mener at Taliban nå er mer lydhør overfor lokalbefolkningens ønsker og behov enn tidligere.

Dersom et lokalsamfunn angripes, eller det er overhengende fare for angrep, er det behov for å mobilisere krigere lokalt, og i slike tilfeller kan det være vanskelig å ikke bidra. Ifølge Osman (som gjengitt i EASO 2016, s. 24) kan det imidlertid være mulig for storfamilien å betale i stedet for å bidra med rekrutter. Slik praksis innebærer at de fattigste familiene bidrar med krigere fordi de ikke har midler til å betale seg ut av situasjonen.

Hvis det er kjent at familiemedlemmer tjenestegjør i sikkerhetsstyrkene, kan familien utsettes for press for å få vedkommende til skifte side. Bakgrunnen er Talibans strategi om å knytte til seg personer med militær bakgrunn og som kan bidra med våpen, uniformer og kunnskap om fienden. Det kan også dreie seg om personer som har kunnskap og kvalifikasjoner som Taliban trenger på slagmarken, eksempelvis kunnskap om reparasjon av våpen (samtale internasjonal organisasjon; samtale tenketank; samtale lokal journalist, april/mai 2017).

Kombinasjoner av en rekke faktorer bidrar til at enkeltpersoner slutter seg til Taliban. Det foreligger imidlertid svært begrenset informasjon om bruk av direkte tvang i tilknytning til rekruttering og mobilisering i regi av Taliban. I samtaler med Landinfo høsten 2010 mente Giustozzi at det har sammenheng med at Taliban ikke har hatt behov for bruk av tvang i forbindelse med sin ekspansjon. I artikkelen *Afghanistan: Human Rights and Security Situation* fra 2011 gir han uttrykk for at:

Forced recruitment has not been a salient characteristic of this conflict. The insurgents have made recourse to it only very marginally, mainly forcing male villagers in areas under their control and not sympathetic to the insurgents' cause to serve as porters (Giustozzi 2011, s. 6).

Den informasjonen Giustozzi ga om forekomst av tvangsrekruttering i november 2015 (samtaler i Oslo) avviker ikke fra hans vurderinger fra 2011. Det relativt entydige bildet når det gjelder rekruttering til Taliban indikerer at organisasjonen ikke tvangsrekrutterer systematisk, eller at personer som vegrer seg mot å la seg mobilisere, utsettes for trusler om rettighetskrenkende reaksjoner. Flere av Landinfos samtalepartnere i Kabul (april 2016) mente at Taliban ikke tvangsrekrutterer. En NGO (april 2016) pekte på at det vil være meget enkelt å desertere (samtale i Kabul, april 2016). En nasjonal tenketank (april 2016) forklarte at en individuell mobiliseringspraksis basert på tvang er i strid med sentrale verdier knyttet til familie og frie likemenn i pashtunwali (se blant annet Landinfo 2011). En internasjonal organisasjon (april 2016) pekte på et forhold Landinfo har holdt frem i tilknytning til kildekritiske vurderinger av informasjon om tvangsrekruttering; kildene er ofte personer eller grupper som er i en situasjon hvor de kan ha en egeninteresse av å fremsette påstander om tvangsmobilisering, eksempelvis personer som har blitt arrestert av sikkerhetsstyrkene eller som ønsker å bli screenet inn som IDP.

I Landinfos respons av februar 2012 om rekruttering, konkluderes det med at direkte tvangsrekruttering til Taliban kun skjer unntaksvis. Det ble i responsen vist til samtaler som Landinfo hadde i Kabul i oktober 2011 (Landinfo 2012). Det foreligger ikke informasjon som underbygger at omfanget av tvangsrekruttering har økt de siste årene. Det endrede konfliktmønsteret og det faktum at Taliban har profesjonalisert styrkene sine, bidrar til at direkte tvangsrekruttering antagelig er svært lite utbredt. I april/mai 2017 bekreftet Landinfos samtalepartnere i Kabul dette; at direkte tvangsrekruttering

forekommer i liten grad og kun unntaksvis. Taliban har tilstrekkelig tilgang til frivillige rekrutter. En kilde mente at «det er vanskelig å tvinge en afghaner til å kjempe for noe/noen mot sin vilje».

5.2 STRUKTURELLE FORHOLD

Det er først og fremst strukturelle forhold som kan sies å representere en form for tvang i verving til Taliban. Strukturelle forhold kan være generelle kulturelle, religiøse og sosiale rammebetingelser, i kombinasjon med begrenset tillit til statsbyggingsprosessen. Tradisjonelle forpliktelser knyttet til stamme- og lokale maktgrupper medfører at enkeltpersoner blir en del av Taliban som følge av valg (alliansedannelse) de selv i liten grad har kunnet påvirke. Lokale maktpersoner er sentrale i prosessen hvor Taliban etablerer seg og får kontroll i et område. Når en sentral kommandant og/eller et landsbyråd/eldreråd inngår en allianse med Taliban, er det ofte gjort for å sikre lokalsamfunnets interesser (Hammer & Jensen 2016). Samtidig vil det kunne få konsekvenser for sivile i området; både ved at fiendebildet endres og i form av forventninger om mobilisering.

Hensynet til kollektivet og kollektiv tankegang står helt sentralt for alle de etniske gruppene i Afghanistan. Kollektivet står over individets ønsker og behov, og det er ikke fokus på individuelle rettigheter (EASO 2016, s. 22). Det er begrenset rom for å opponere mot eller stille kritiske spørsmål om beslutninger tatt av kollektivet, det være seg storfamilien eller lokalsamfunnet. Tradisjonelle styringsinstitusjoner som eldreråd og stammeråd, åpner for at lokalsamfunn ønsker Taliban velkommen, ofte som en reaksjon på vanstyre eller diskriminering fra nasjonale myndigheter. Slike kollektive beslutninger kan også være resultat av lokale konflikter; det anses som fordelaktig å alliere seg med Taliban for å verne om eller styrke sine interesser. Det er lang og bred tradisjon for kollektive beslutninger om lojalitetsendring og alliansebygging i Afghanistan, og det er åpenbart at beveggrunnene kan være svært ulike. For en del grupper dreier det seg om å konsolidere mulighetene for å drive kriminell aktivitet, eksempelvis lokale bander som ønsker fortsatt kontroll over en smuglerrute.

Både tilfeldigheter og strukturelle forhold påvirker valg. Om valgmulighetene på et betydningsfullt område er få, kan det foreligge en form for tvang. Som tidligere påpekt er arbeidsmarkedet for ungdom i Afghanistan begrenset. For mange er det å la seg verve til de nasjonale sikkerhetstyrker eller til opprørsbevegelsen, ett av få reelle alternativ. De omstendigheter og strukturelle forhold som er utslagsgivende for valg, varierer fra ideologi, religion og tradisjon til sosial nød. Mange som velger Taliban, er under en form for strukturell tvang; de religiøse og de familiebaserte insitamentene for å støtte opprøret er sterke og fattigdommen er stor.

Valgene begrenses av sosioøkonomiske og/eller familiære forhold, klan- og stammebaserte forventninger samt lokale politiske beslutninger. Et kulturelt særpreget forsterker den strukturelle tvangen; kollektivet står over individet, og den enkelte er, i nær alle henseender, representant for en gruppe. Det utløser forventninger og forpliktelser. Kombinasjoner av kulturelt baserte forpliktelser, religiøs ensretting, makt- og sosioøkonomiske forhold, utgjør rammebetingelser som medfører at store befolkningsgrupper har innskrenket valgfrihet på en rekke områder. De grunnleggende livsbetingelser representerer strukturell tvang; det foreligger hovedsakelig alternativer som enten begrenser frihet, representerer alvorlig stigma, krenker grunnleggende rettigheter eller medfører risiko for overgrep eller ødelagt helse.

Selv om den enkelte ikke utsettes for konkrete trusler om sanksjoner og/eller overgrep i tilknytning til beslutningen om å slutte seg til Taliban, representerer det begrensede handlingsrommet et utfordrende press.

6. REKRUTTERING AV MINDREÅRIGE

Det er i afghansk kontekst en flytende grense for når en gutt anses som mann; pubertet, skjeggvekst, mot, selvstendighet, styrke og kapasitet til å representere storfamilien har betydning for vurderingen. Hvilken status en person har på akse barn – voksen, og på hvilket tidspunkt forventningen om voksenadferd oppstår, er normalt ikke i tråd med verken nasjonalt afghansk eller internasjonalt lovverk. Denne kjensgjerning, sammen med befolkningssammensetningen, økonomiske og politiske rammebetingelser og øvrig kulturell kontekst, bidrar til at væpnede soldater i ulike grupperinger kan være yngre enn de grensene som er fastsatt i internasjonal lovgivning. Afghanere forholder seg i de aller fleste sammenhenger, i liten grad til formelle og juridiske regler når de vurderer en persons status, posisjon og modenhet.

Som nevnt er storfamilien den bærende sosiale institusjonen og representerer rammene for familiemedlemmene. Familiens eldste mann er overhode og det forventes absolutt lojalitet for beslutninger som er fattet. Barn er underlagt storfamiliens autoritet. Det er i strid med afghansk kultur å «ta» barn fra familiegruppen i strid med familiens ønsker og uten at det er forankret i en beslutning i familiegruppen (samtale med NGO, Kabul 2016).

6.1 TALIBANS HOLDNING

I artikkel 69 i Talibans regelverk, Layha, slås det fast at «Youngsters (*whose beards are not visible because of their age*) are not allowed to be kept by Mujahedin in residential or military centres» (Clark 2011, s. 12).

Selv om Taliban med jevne mellomrom avviser at organisasjonen benytter mindreårige («children and adolescents») i forbindelse med såkalte «Jihadic Operations», er det åpenbart at retningslinjene åpner for skjønn. Den enkelte kommandants vurdering har avgjørende betydning. I praksis vil den lokale standarden for når en person anses moden og selvstendig, være avgjørende, ikke faktisk alder.

6.2 OMFANG

Det er utvilsomt at rekruttering av mindreårige forekommer, men det er vanskelig å anslå omfanget og det er antagelig store lokale variasjoner. I og med at Taliban i større grad enn tidligere vektlegger militær erfaring og kompetanse, er det grunn til å tro at omfanget av mindreårige som rekrutteres kan være synkende.

Ifølge FNs generalsekretær ble det i 2016 dokumentert rekruttering av 91 barn i 2016 i Afghanistan.⁹ Tallet gjelder for alle parter i konflikten, også afghanske

⁹ I vurderingen av tallmaterialet som her presenteres er det viktig å være innforstått med FNs definisjon av barn og rekruttering; det foreligger tvang når de internasjonale aldersbestemmelsene om mobilisering til væpnede styrker brytes, dette fordi en ungdom under 18 år juridisk sett ikke har samtykkekompetanse.

sikkerhetsstyrker. Ifølge generalsekretæren er de fleste rekruttert av den væpnede opposisjonen (UN Secretary General 2017, s. 6). Ifølge rapportering fra FNs generalsekretær om barn og væpnet konflikt i Afghanistan (UN Security Council 2015, s. 5) er det dokumentert at 560 mindreårige i perioden fra 2010 til 2014 ble rekruttert til væpnet virksomhet eller til å utføre andre tjenester for en av de væpnede grupperingene i landet. Dette dreier seg altså om mindreårige som har bidratt i støttefunksjoner eller som aktivt stridende – fordelingen fremgår ikke, heller ikke barnas alder. Ifølge generalsekretæren er mange brukt til å transportere og utplassere IEDer. I løpet av fire-årsperioden har FN registrert 20 tilfeller av underårige som har utført selvmordsangrep.

Slik Landinfo forstår tradisjonene og normene i tilknytning til organisert voldsbruk, legitimerer disse mobilisering av personer under 18 år. Landinfo mener at det antagelig er langt flere i denne alderskategorien som er mobilisert enn det begrensede antallet rapporterte saker indikerer. Landinfo mener det er åpenbart at det rekrutteres og mobiliseres i strid med internasjonalt lovverk i regi av alle væpnede grupperinger i Afghanistan; både den væpnede opposisjonen samt ulike private grupper som samarbeider med myndighetene, de såkalte myndighetsvennlige militsene. Sikkerhetsstyrkene har skjerpet kontrollen for å forhindre at personer under 18 år blir vervet, men det forekommer også at mindreårige rekrutteres til myndighetenes sikkerhetsstyrker. Tolken Faizullah Moradi arbeidet for de norske styrkene i Afghanistan. Han forklarte til avisen VG at han ble ansatt som tolk før han fylte 18 år fordi han løy på alderen og fremla falsk ID-dokumentasjon (Ege & Widerø 2014). Dette illustrerer hvor krevende det er å etterleve rene aldersbestemmelser i en afghansk kontekst.

I februar 2016 rapporterte Human Rights Watch (HRW) at «Taliban forces in Afghanistan have added scores of children to their ranks since mid-2015 in violation of international prohibition on the use of child soldiers». En talskvinne for organisasjonen hevdet at Taliban har rekruttert barn ned i trettenårsalderen (og yngre) fra madrassaer i Kunduz, Takhar og Badakshan. Fra et distrikt i Kunduz, Chahardara, skal det ha blitt rekruttert over 100 barn i løpet av 2015. HRW opplyste videre at Taliban har etablert treningssentre i Kunduz. Kildene til HRW ble opplyst å være blant annet slektninger til tretten av de rekrutterte barna og beboere i Chahardara-distriktet i Kunduz (HRW 2016).

I en spesialrapport fra 2015 opplyste UNAMA å ha mottatt «consistent, credible reports that the Taliban used large numbers of child soldiers during the attack on Kunduz» (UNAMA 2015). Talibans talsmann Zabihullah Mujahid tilbakeviste påstandene i en offisiell uttalelse, og viste til at i Taliban er det «strictly prohibited» å rekruttere barn (Jolly 2016).

Landinfo vil imidlertid bemerke at operasjonen i Kunduz by i september/oktober 2015 hadde stor propagandamessig og symbolsk betydning for Taliban. Det var, sett fra et militærstrategisk ståsted, en militært kompleks og svært offensiv aksjon. I lys av at de væpnede styrkene til Taliban har blitt mer spesialiserte og profesjonaliserte, kan bruken av relativt urutinerte barn fremstå som spesielt i denne konteksten. Samtidig var situasjonen i Kunduz svært kaotisk og fikk raskt en egen dynamikk. Offensiven var initiert av Talibans øverste lederskap, men etter kort tid kom nye aktører til; det

dreide seg om lokale, væpnede grupperinger og militser. Dette var grupper som ikke var under noen av partenes kommando, og de var involvert i omfattende plyndring av banker, butikker, frivillige organisasjoner og offentlige kontorer (se blant annet Landinfo 2015). Det kan være i disse sammenhengene at barn har blitt benyttet.

En ansatt i en NGO (NGO A, samtale i Kabul, mai 2017) fra et distrikt i Kunduz hevdet at Taliban synes å ha en langsiktig strategi og perspektiv med tanke på rekruttering. I provinsen Kunduz bygges store madrassaer med svært mange studenter. Om noen år vil guttene på madrassaene være del av Talibans rekrutteringsgrunnlag. Det er rapportert om tilfeller av at barn selv velger å slutte seg til Taliban, men hvis de endrer mening og ønsker å forlate bevegelsen, kan Taliban hindre dem i det (HRW 2016).

6.2.1 Ungdommer mellom 15 og 18 år

Afghanistan er ikke et dokumentsamfunn og mange vet ikke eksakt hvor gamle de er. Den kjennskap Landinfo har om rekruttering av mindreårige, tilsier at majoriteten er mellom 15 og 18 år. De som innlemmes i Taliban blir med stor sannsynlighet kun vurdert etter anvendbarhet og kvalifikasjoner; dvs. at en person mobiliseres om han anses egnet. Rekrutteringen til både myndighetenes sikkerhetsstyrker og den væpnede opposisjonen (herunder Taliban) er slik Landinfo ser det, først og fremst et uttrykk for at strukturelle forhold påvirker valg, ikke konkret tvang fra noen av de aktuelle parter. Som tidligere nevnt fremstår i mange områder tilslutning til væpnede grupper og/eller tjenesteyting til en av partene i konflikten, som eneste mulige inntektsgenererende aktivitet og karrieremulighet for ungdom.

6.2.2 Barn under 15 år

Internasjonal humanitær rett, eller krigens folkerett, forbyr aktører i en væpnet konflikt å rekruttere eller bruke personer under femten år. Mobilisering av personer under femten år er en krigsforbrytelse under Roma-statuttene for Den Internasjonale straffedomstolen (ICC).

Punktene 2 og 3 i § 38 i FNs konvensjon om barns rettigheter (se Barne- og familiedepartementet 2003) lyder:

2. Partene skal treffe alle gjennomførbare tiltak for å sikre at personer under 15 år ikke deltar direkte i fiendtligheter.

3. Partene skal avstå fra å rekruttere personer som ikke har fylt 15 år til sine væpnede styrker. Ved rekruttering blant de personer som er fylt 15, men ikke 18 år, skal partene bestrebe seg på først å velge ut de eldste.

Det foreligger enkelte rapporter om at barn under 15 år har utført selvmordsangrep. Ifølge FNs generalsekretær utførte en 14 år gammel gutt et selvmordsangrep i provinsen Paktika i februar 2014 (UN Secretary Council 2015, s. 6). I samtale med Landinfo hevdet en FN-kilde (FN-kilde A, april 2016) at barn så unge som 10-12 år har blitt rekruttert av Taliban. Ifølge nyhetsmediet TOLO News klarte en 12 år gammel gutt som skulle utføre et selvmordsangrep i Faryab i 2015 å rømme fra Talibans base. Guttens far hadde angivelig solgt sin sønn for 700 000 Afs (om lag 10 000 USD) (TOLO News 2015). I 2014 skulle tre barn, henholdsvis seks, åtte og ti år gamle forflytte en IED i en trillebår. IEDen detonerte og to av barna ble drept og en såret (UN Secretary Council 2015, s. 6). Den isolert sett mest omtalte rapportering de seneste år

er fra perioden rundt Talibans aksjoner i Kunduz by i 2015. Enkelte mindreårige under 15 år skal ha vært mobilisert av Taliban (UNAMA 2015, s. 18).

Det som foreligger av dokumentasjon for rekruttering av soldater under 15 år, både til Taliban og andre grupper, har tilnærmet anekdotisk karakter. Det er lite som indikerer at Taliban organiserer sin aktivitet slik at mange under 15 år rekrutteres til deltakelse i militær aktivitet og kamphandlinger.

Landinfo erfaringer og inntrykk er, som påpekt ovenfor, sammenfallende med UNHCRs og flere av kildene referert ovenfor; nær alle de selvstendige militære aktørene mobiliserer personer under 18 år. Selv om det ikke foreligger representative tall, er det nærliggende å anta at de aller fleste mindreårige som mobiliseres er mellom 15 og 18 år. Det er antagelig også slik at mange av disse betraktes som voksne etter lokale standarder. I lys av det som omtales som verifiserte saker, er mørketallene antagelig store.

7. REFERANSER

Skriftlige kilder

- ACCORD, dvs. Austrian Centre for Country of Origin and Asylum Research and Documentation (2014, 18. november). *Anfragebeantwortung zu Afghanistan: 1) Aktuelle Berichte über Zwangsrekrutierungen durch die Taliban in der Provinz Logar (Lugar); 2) Fälle von Zwangsrekrutierungen durch die Taliban in Afghanistan im Jahr 2014 [a-8939]*. Wien: ACCORD. Tilgjengelig fra http://www.ecoi.net/local_link/290739/411137_en.html [lastet ned 14. juni 2017]
- Amiri, R. (2016, 11. mars). *Helmand (2): The chain of chiefdoms unravels*. Kabul: Afghanistan Analyst Network. Tilgjengelig fra <https://www.afghanistan-analysts.org/helmand-2-the-chain-of-chiefdoms-unravels/> [lastet ned 20. juni 2017]
- The Asia Foundation (2012). *The Prospect for Economic Development in Afghanistan. Reflections on a survey of the Afghan People, part 2 of 4*. Kabul: The Asia Foundation. Tilgjengelig fra <https://asiafoundation.org/resources/pdfs/ProspectsofEconomicDevelopmentinAfghanistanOccasionalPaperfinal.pdf> [lastet ned 14. juni 2017]
- The Asia Foundation (2016). *A Survey of the Afghan People, Afghanistan in 2016*. Kabul: The Asia Foundation. Tilgjengelig fra http://asiafoundation.org/wp-content/uploads/2016/12/2016_Survey-of-the-Afghan-People_full-survey_Apr2017.pdf [lastet ned 9. juni 2017]
- Barne- og familiedepartementet (2003). *FNs konvensjon om barnets rettigheter*. Oslo: Barne- og familiedepartementet. Tilgjengelig fra https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf [lastet ned 14. juni 2017]
- BBC News (2017, 25. februar). IS in Afghanistan: How successful has the group been? *BBC News*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.com/news/world-asia-39031000> [lastet ned 22. juni 2017]
- Bergen, P. & Waldman, M. (2014, 9. april). *Strategic empathy. The Afghanistan intervention shows why the U.S. must empathize with its adversaries*. Washington D.C.: New America Foundation. Tilgjengelig fra <https://www.newamerica.org/international-security/policy-papers/strategic-empathy/> [lastet ned 30. mai 2017]
- Clark, K. (2011). *The Layha – Calling the Taleban to account. Appendix 1. The Taleban Codes of Conduct in English*. Kabul: Afghanistan Analysts Network. Tilgjengelig fra http://www.afghanistan-analysts.org/wp-content/uploads/downloads/2012/10/Appendix_1_Code_in_English.pdf [lastet ned 14. juni 2017]
- EASO, dvs. European Asylum Support Office (2012, juli). *EASO Country of Origin Information report Afghanistan Taliban strategies – Recruitment*. Valletta: EASO. Tilgjengelig fra http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/asylum/european-asylum-support-office/bz3012564enc_complet_en.pdf [lastet ned 14. juni 2017]
- EASO, dvs. European Asylum Support Office (2016, januar). *Afghanistan Security Situation*. Valletta: EASO. Tilgjengelig fra https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/public/EASO-COI-Afghanistan_Security_Situation-BZ0416001ENN_FV1.pdf [lastet ned 20. juni 2017]
- EASO (2016, september). *Afghanistan. Recruitment by armed groups*. Valletta: EASO. Tilgjengelig fra https://www.ecoi.net/file_upload/90_1474353951_2019-09-easo-afghanistan-recruitment.pdf [lastet ned 22. juni 2017]
- Ege, R. T. & Widerø, R. (2014, 6. juni). Norge brukte 17-åringer som Afghanistan-tolker. *Verdens Gang*. Tilgjengelig fra <http://www.vg.no/nyheter/utenriks/afghanistan/norge-brukte-17-aaringer-som-afghanistan-tolker/a/23223566/> [lastet ned 14. juni 2017]

- Giustozzi, A. (2010). *Negotiating with the Taliban. Issues and prospect*. New York: The Century Foundation. Tilgjengelig fra <http://tcf.org/assets/downloads/tcf-Giustozzi.pdf> [lastet ned 14. juni 2017]
- Giustozzi, A. (2011, 9. september). *Afghanistan: Human Rights and Security Situation*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/1745/1/1745_1.pdf [lastet ned 14. juni 2017]
- Giustozzi, A. (2012). *Taliban networks in Afghanistan*. Newport, RI: United States Naval War College. Tilgjengelig fra <https://www.usnwc.edu/getattachment/cb721e1e-7ec1-418b-934c-7aad90d187c4/Giustozzi-final-for-website.pdf> [lastet ned 14. juni 2017]
- Gwakh, B. A. (2011, 9. september). The Taliban's Internet Strategy. *Radio Free Europe*. Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/the_talibans_internet_strategy/24323901.html [lastet ned 6. juni 2017]
- Hammer, A. & Jensen, C. (2016). *Krigen som aldri tar slutt*. Oslo: Forlaget press.
- Hammer, A. & Jensen, C. (2014). *Alt dette kunne vært unngått*. Oslo: Forlaget press.
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2016, 17. februar). *Afghanistan: Taliban Child Soldier Recruitment Surges Children Trained in Madrasas to Fight, Plant IEDs*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/news/2016/02/17/afghanistan-taliban-child-soldier-recruitment-surges> [lastet ned 14. juni 2017]
- ICG, dvs. International Crises Group (2008 24. juli). *Taliban propaganda: Winning the war of words Asia Report No 158*. Kabul/Brussel: ICG. Tilgjengelig fra http://www.genocidewatch.org/images/Afghanistan_08_07_24_Taliban_Propaganda_Winning_the_War_of_Words.pdf [lastet ned 14. juni 2017]
- Jihadology (2017, 28. april). *New statement from the Islamic Emirate of Afghanistan: Regarding the Inauguration of the Spring Offensive "Operation Manuri"*. Jihadology. Tilgjengelig fra <http://jihadology.net/2017/04/28/new-statement-from-the-islamic-emirate-of-afghanistan-regarding-the-inauguration-of-the-spring-offensive-operation-man%E1%B9%A3uri/> [lastet ned 8. juni 2017]
- Jolly, D. (2016, 17. februar). Taliban used child groups in Kunduz battle, rights group says. *The New York Times*. Tilgjengelig fra https://www.nytimes.com/2016/02/18/world/asia/taliban-used-child-soldiers-in-kunduz-battle-rights-group-says.html?_r=0 [lastet ned 14. juni 2017]
- Jones, S. G. (2008). *Counterinsurgency in Afghanistan. Rand counterinsurgency study, 4*. Tilgjengelig fra http://www.rand.org/pubs/monographs/2008/RAND_MG595.pdf [lastet ned 14. juni 2017]
- Ladbury, S. (2009, 14. august). *Why do men join the Taliban and Hizb-i Islami? How much do local communities support them? Independent Report for the Department of International Development (DFID)*. Kabul: CPAU. Tilgjengelig fra http://cpau.org.af/manimages/publications/Drivers_of_Radicalisation_in_Afghanistan_Sep09.pdf [lastet ned 14. juni 2017]
- Landinfo (2015, 20. november). *Afghanistan: Generell sikkerhet og veisikkerhet*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/3254/1/3254_1.pdf. [lastet ned 22. juni 2017]
- Landinfo (2012, 6. februar). *Afghanistan: Rekruttering til Taliban*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig i Landdatabasen (arkiv).
- Landinfo (2012, 22 august). *Husransakelse og inntrenging i private hjem*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://landinfo.no/asset/2136/1/2136_1.pdf [lastet ned 22. juni 2017]
- Landinfo (2011, 1. november). *Blodhevn, tradisjonelle lover (pashtunwali) og tradisjonelle konfliktløsningsmekanismer*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/1836/1/1836_1.pdf [lastet ned 27. juni 2017]

- Mercy Corps (2016, 11. januar). *Addressing anger, not just income, is key to fighting instability in Afghanistan*. Portland: Mercy Corps. Tilgjengelig fra <https://www.mercycorps.org/articles/afghanistan/addressing-anger-not-just-income-key-fighting-instability-afghanistan> [lastet ned 14. juni 2017]
- Roggio, B. (2016, 7. oktober). Taliban promotes yet another jihad training camp. *Long War Journal*. Tilgjengelig fra <http://www.longwarjournal.org/archives/2016/10/as-taliban-threatens-several-provinces-it-promotes-abdullah-ibn-mubarak-jihad-training-camp.php> [lastet ned 9. juni 2017]
- Siddique, A. (2014, 21. februar). *The Quetta Shura: Understanding the Afghan Taliban's Leadership*. Washington DC: The Jamestown Foundation. Tilgjengelig fra <https://jamestown.org/program/the-quetta-shura-understanding-the-afghan-talibans-leadership/> [lastet ned 14. juni 2017]
- TOLONews (2015, 28. november). Child suicide bomber surrenders to Faryab police. *TOLONews*. Tilgjengelig fra <http://www.tolonews.com/afghanistan/child-suicide-bomber-surrenders-faryab-police> [lastet ned 9. juni 2017]
- UNAMA (2015, desember). *Afghanistan Human Rights And Protection of Civilians In Armed Conflict Special Report on Kunduz Province*. Kabul: UNAMA. Tilgjengelig fra https://unama.unmissions.org/sites/default/files/special_report_on_kunduz_province_12_december_2015.pdf [lastet ned 14. juni 2017]
- UNAMA & OHCHR (2017, februar). *Afghanistan. Protection of Civilians in Armed Conflict. Annual Report 2016*. Kabul: UNAMA & OHCHR. Tilgjengelig fra http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1486385735_protection-of-civilians-in-armed-conflict-annual-report-2016-feb2017.pdf [lastet ned 23. juni 2017]
- UNHCR, dvs. UN High Commissioner for Refugees (2012, 10. juli). *Forced Recruitment by the Taliban in Afghanistan - UNHCR's perspective*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <http://www.refworld.org/docid/4ffc31a32.html> [lastet ned 14. juni 2017]
- UNHCR, dvs. UN High Commissioner for Refugees (2016, 19. april). *UNHCR eligibility Guidelines for assessing the International Protection needs of Asylum-seekers from Afghanistan*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://www.refugeecouncil.ch/assets/herkunftslander/mittlerer-osten-zentralasien/afghanistan/unhcrberichtafghanistan16-04-2016guidelines.pdf> [lastet ned 14. juni 2017]
- UN Security Council (2015, 15. mai). *Report of the Secretary-General on children and armed conflict in Afghanistan*. New York: UN Security Council. Tilgjengelig fra https://unama.unmissions.org/sites/default/files/may_2015_-_report_of_the_secretary-general_on_children_and_armed_conflict_in_afghanistan.pdf [lastet ned 9. juni 2017]
- UN Secretary-General (2017, 3. mars). *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*. New York: UN General Assembly. Tilgjengelig fra <https://unama.unmissions.org/sites/default/files/n1705111.pdf> [lastet ned 9. juni 2017]

Muntlige kilder

- Antonio Giustozzi, samtale i Oslo 2. november 2015.
- Diplomatkilde, e-post 8. februar 2017.
- Diplomatkilde, samtale i Kabul 19. april 2016.
- Diplomatkilde, samtale i Kabul 20. oktober 2013
- FN-organisasjon A, samtale i Kabul 19. april 2016.
- FN-organisasjon B, samtale i Kabul 19. april 2016.
- FN-organisasjon, samtale i Kabul 1. mai 2017.

- Internasjonal organisasjon, samtale i Kabul 17. april 2016.
- Internasjonal organisasjon, samtale i Kabul 30. april 2017.
- Lokal journalist, samtale i Kabul 17. april 2016.
- Lokal kvinneaktivist, samtale i Kabul 4. mai 2017.
- Nasjonal tenketank, samtale i Kabul 20. april 2016.
- NGO A, samtale i Kabul 2. mai 2017.
- NGO B, samtale i Kabul 2. mai 2017.
- NGO, samtale i Kabul 20. april 2016.
- NGO, samtale i Kabul 24. oktober 2013.